

Kemâl-i İntizam ve Kemâl-i Mizan

Kemâl-i İntizam Nedir?

- **İntizam:** Düzen, tertip, sistem demektir.
- **Kemâl-i intizam:** Bu düzenin **en mükemmel derecede** kurulması; her parçanın hem bulunduğu bütün içinde, hem de vazifesi bakımından **tam lââyık olduğu mevziine konulmasıdır.**

Üstad'ımızın ifadesiyle;

Ve keza terkip ve mürekkebatla görünen intizam, o mürekkebatla her zerrenin lââyık mevziine konulmasıyla hasıl olmuştur. Katre

İntizam hakikati, kâinatta her şeyin düzenli ve tertipli olmasını gösterdiği için özellikle Allah'ın Nezzâm ve Mürettib isimlerine bakar.

Yani kâinatta görünen bu tertipli yerleşim ve hikmetli düzen, her şeyin küllî bir planla tanzim edildiğini ilan eder. Her parça tam lââyık olduğu mevzide bulunur: göz, yüzde, yaprak dalda, gezegen yörüngede...

Demek ki: **Nizam varsa onu koyan bir NEZZÂM vardır.**

Kemâl-i Mîzan nedir?

Mîzan: Ölçü, denge, miktar, oran demektir.

Kemâl-i mîzan: Her şeyin **tam gerektiği kadar ne bir eksik ne bir fazla** mükemmel ve hassas bir denge ve ölçüyle yaratılmasıdır. Mizan kavramı, yalnızca bir cismin kendi içindeki ölçü ve dengesini değil, aynı zamanda diğer cisimlerle olan karşılıklı ilişkilerindeki dengeyi de kapsar. Mizan, daha geniş bir sistemin içinde var olan çeşitli unsurlar arasındaki uyumu da ifade eder.

Mîzan ise, her şeyin miktar ve denge bakımından tam ölçülü yaratılmasını ifade ettiğinden Allah'ın Mukaddir ve Adl isimlerine bakar. Çünkü mîzanın esası "ne kadar?" sorusudur. Vitaminler tam ihtiyaç kadar, mineraller hassas oranlarda, kuvvetler muntazam ölçülerde yaratılmıştır.

Demek ki: **Mîzan varsa o ölçüyü tayin eden bir MUKADDİR ve ADL vardır.**

İntizam ve Mizana Kıyaslı Misaller

1. İki Göz Misali

Gözlerin birbirine göre simetrisi, yüze göre büyüklüğü, **mîzandır**.

Fakat o gözlerin yüzün tam münasip noktasına, görme vazifesini en güzel yapacak merkeze, burun ve kaşlarla tam uyumlu mevziine konulması **intizamdır**.

Eğer gözler bir santim sağa kaysaydı intizam bozulurdu, ya da gözün birisi büyük birisi daha küçük olsaydı bu sefer mizan ve denge bozulur estetik kaybolur, görme açısı eksik kalırdı.

Demek simada görünen güzellik: **kemâl-i mîzan ve kemâl-i intizamın** birlikte neticesidir.

2. Parmaklar Misali

Beş parmağın uzunlukları birbirine göre farklıdır. Orta parmak uzun, serçe kısa. İşte parmakların eldeki tutma kabiliyetine göre oranı **mizandır**.

Ama o parmakların ele, kola, sinir sistemine tam uygun tertiple dizilmesi **intizamdır**.

3- Vitamin ve mineraller

İnsan bedenindeki demir, kalsiyum, potasyum gibi **minerallerin miktarı**, A, B, C, D gibi **vitaminlerin oranı**, tam ihtiyaç derecesinde yaratılmıştır. Mesela bir vitamin azıcık eksilse bağışıklık zayıflar; bir mineral biraz fazlalaşsa zehir tesiri yapar. Bu, bedenin kimyevî cephesinde görünen **hassas ölçü ve miktar dengesi mîzandır**.

Ama aynı minerallerin: kanda uygun yoğunlukta, kemikte lâyük terkipte, sinir hücrelerinde uygun seviyede, gözde, kalpte, beyinde farklı sistemlere tam hizmet edecek yerlerde bulunması ise, **intizamdır**.

- Mîzan bozulsa kimyevî düzensizlik ve hastalık olur,
- İntizam bozulsa bedenin sistemler arası uyumu kaybolur.

Halbuki insan vücudu, trilyonlarca zerrenin iştirakiyle yine de kusursuz işliyor. Bu da hem ölçünün hem düzenin, yani **kemâl-i mîzan ve kemâl-i intizamın**, ancak muhit bir İlâhî ilim ve kudretle tanzim edildiğini ilan eder.

4. Ağaçtaki İntizam

Tohumda programın varlığı, çekirdeğin meyveye, meyvenin ağaca oranı **mîzandır**. Fakat: Kâinatta: kökün önce, dalın sonra, yaprağın daha sonra, meyvenin en nihayet çıkması ve herbirinin layık bir mevkide olması tam bir **intizamlı faaliyettir**.

5. Çiçekteki Diziliş

Bir gülün yaprakları dairesel oranla, üst üste uyumla açılır. Yaprakların güle oranı sayısı ve

rengi: **mîzana örnektir**. Ama: Yaprakların birbiri üzerine muntazam dizilmesi **intizamdır**.

6. Kuş Kanadı

Bir kuşun kanadının vücuduna oranı: **mîzandır**.

Ama o kanadın: uçmaya en elverişli tarzda, hafif kemiklerle, uygun mafsallarla, tüylerin muntazam tertibiyle kurulması veren layık yere takılması **kemâl-i intizama örnektir**. Bir tek tüy yanlış yere konsa uçuş bozulur.

7. Arı ve Petek

Balmumunun altıgen odacıklara ölçüsü ve odacıkların hepsinin aynı olması: **mîzandır**.

Ama o balmumunun odacıklara şaşmaz bir geometriyle dizilmesi **intizamdır**.

8- Güneş sistemi

Dünyanın güneşe mesafesi ve merkez kaç kuvvetine göre dönme hızlarının ayarlanması: **mîzanın neticesidir**.

Ama; Dünyanın ve güneşin kendisi için takdir edilen yörüngeden ayrılmaması **intizamdır**.

Bunun neticesinde Gece-gündüzün, mevsimlerin, suyun döngüsünün, ekosistemin birbiri ardınca kusursuz işlemesi yine **kemâl-i intizama örnektir**.

Gözlenen Alan	Mîzanın Görüldüğü Yön	İntizamın Görüldüğü Yön
Semâvat	Yıldızların birbirine göre mesafe oranları	Yörüngelerin çarpışmasız tertibi
Atmosfer	Gazların hassas yüzde oranları	Atmosfer tabakalarının sistemli işleyişi
Yeryüzü	Isının hayata uygun derecesi	Mevsimlerin tertipli deveranı
Denizler	Tuzluluk ve yoğunluk ölçüsü	Canlılara uygun ekolojik sistem
Yağmur	Yağış miktarının dengeyle verilmesi	Bulutların vazife ile sevki
Toprak	Elementlerin bitkilere uygun oranı	Topraktan mahsullerin düzenli çıkışı
Bitkiler	Kimyevî terkinin tam ölçüsü	Yaprak ve çiçeklerin tertipli dizilişi
Ağaçlar	Meyve ve çekirdeğin dengeli miktarı	Dalların uygun şekil ve tertibi
Hayvanlar	Her bir uzvun yaşayışa uygun oranı	Vücut içi sistemlerin koordineli çalışması

Gözlenen Alan	Mîzanın Görüldüğü Yön	İntizamın Görüldüğü Yön
Kuşlar	Kanat gücünün uçmaya yeter ölçüsü	Tüylerin aerodinamik tertibi
Balıklar	Suda yaşama cihazlarının ölçüsü	Solungaç ve yüzgeçlerin sistemli uyumu
Memeliler	Rızık üretimindeki hassas miktar	Anneye sevk edilen yavruların düzeni
Böcekler	His ve cihazların ihtiyaç kadar verilmesi	Her türün muntazam programı
Arılar	Balmumunun geometrik oranları	Kovan içi vazifelerin şaşmaz tertibi
Karıncalar	Beden kuvvetlerinin görevine oranı	Koloni içi vazife taksiminin düzeni
Hücreler	Enzim ve proteinlerin hassas miktarı	Organellerin lâyıık mevzilerde tertibi
Kan	Kanın bedene yetecek miktarı	Organlara muntazam taksim edilmesi
Metabolizma	Enerji ihtiyacının ölçüsü	Sürekli yenilenmenin düzeni
Ekosistem	Besin zincirlerindeki hassas oranlar	Türler arası uyumlu faaliyet
Gezegener	Mesafelerin hassas dengesi	Yörüngelerin muntazam deveranı
Zîhayat Âlemi	Her türde farklı ölçüler	Bütün türlerin birlikte uyumu
Kâinat	Unsurların karşılıklı oranı	Küllî sistemin kusursuz işleyişi